

DE TAAL VAN DE MOLENS

door Johan 't Hooft

Vroeger waren windmolens samen met kerktorens altijd de hoogste objecten in het profiel van de dorpskernen en hun omgeving, ook in de Hoeksche Waard. Onze dorpen zaten eenvoudig in elkaar want de molen stond bijna altijd op de Molendijk en de Kerk stond in de Kerkstraat, simpel toch?

De hoogste van het dorp zijn, is al vele jaren ingehaald door onder andere schoorstenen, hoogbouw, hoogspanningsmasten, gsm antennes en tot verdriet van de molenaars zelfs bomen.

Niets is zo funest voor het functioneren van een molen als het gehinderd zijn in zijn mogelijkheden om wind te vangen, het zogenaamde windrecht. Vroeger waren deze rechten onderdeel van regelgeving die we eigenlijk met wat fantasie kunnen beschouwen als een van de eerste vormen van bestemmingsplannen.

Windmolens zijn niet een specifieke Nederlandse uitvinding, maar wij hebben er wel onze eigen inbreng in gebracht. Door ervaring, nieuwgierigheid, gedrevenheid, eigenwijsheid en vakmanschap zijn wij in staat geweest om met deze wind aangedreven machines onze polders droog te houden, meel te malen en te gebruiken voor veel andere industriële doeleinden.

Een molen werd altijd gebouwd met heel veel handenarbeid en de meeste bouwmaterialen waren gelijk aan die van andere gebouwde objecten zoals: baksteen, stucmortel, hout, riet, dakpannen, smeedwerk, spijkers, verf, koolteer, vensterglas, deursloten enzovoorts.

Ook werden er materialen gebruikt vanuit de scheepswereld zoals: zeilen, touwwerk en katrollen.

Echter voor het inwendige draaiende werk van de molens werden en worden veel aparte houtsoorten gebruikt die helemaal niet in Nederland groeien.

Maar door onze handelsgeest en onze voormalige houtindustrie in de Zaanse Schans waren die toch voorhanden en werden ze op waarde geschat en op de juiste manier ingezet.

Als je nu door onze polders het eiland verkent, denk dan bij een windmolen eens aan de eeuwenlange evolutie die zo'n windmachine heeft meegemaakt en wiens rol commercieel productief was uitgespeeld toen we als maatschappij het goedkoper, meer, sneller en directe levering op de voorgrond hebben gezet.

Nieuwsgierig geworden naar de molens in de Hoeksche Waard, kom naar de lezing op 15 oktober van de jonge molenaar Jesse in 't Veld werkzaam op De Lelie in Puttershoek. Bovendien exposeert de Werkgroep Natuurfotografie HWL in het Museum Hoeksche Waard met foto's van molens. Meer informatie op www.museumhw.nl.

Noot voor de redactie:

Beeldmateriaal:

Onderschrift bij meegestuurde foto:

Binnenwerk van Molen Goidschalxoord.